

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2023

בית ספר: בית ספר אריסון למנהל עסקים B.A.

דיני פרסום ושיווק

מרצים/ות:

ד"ר הלל סומר sommer@runi.ac.il

מספר הקורס:	3325	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	מבחן סופי	קוד קבוצה:	232332500	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

הקורס בדיני פרסום ושיווק מציג את המסגרת המשפטית המורכבת שעליה צריכים להתמודד המשווקים ואנשי המקצוע המלווים אותם בתחום התקשורת השיווקית, מחד, והצרכנים, מאידך. נקודת המוצא של דיני הפרסום והשיווק היא קיומם של חופש ביטוי מסחרי וחופש עיסוק. ואולם, למרות זכויות אלו, הדין מגביל את מרחב הפעולה של המפרסמים, המשווקים ואנשי הפרסום. בין היתר, על המתכנן קמפיין פרסומי או פעולות שיווק אחרות בגורמים הבאים: הצרכנים (אותם הוא רוצה לפתות, אך אסור לו להטעות), והמוגנים בחקיקה מיוחדת; המתחרים העסקיים (אותם הוא רוצה להכות, אך תוך זהירות מחשיפה משפטית); בעלי זכויות קניין רוחני וזכויות אחרות; הרגולטורים של המדינה הספציפית בה יתבצע הפרסום; זהות המוצר או השרות המפורסמים והגבלות יחודיות הנבעות ממנו (למשל שיווק סיגריות או תרופות) בקורס יוצגו ההיבטים התיאורטיים ושיקולי מדיניות, אולם דגש רב יינתן בו גם על התמודדות יישומית. יוצגו בקורס מודעות רבות, מכל תחומי המדינה, לצרכי לימוד וניתוח.

מטרות הקורס

הקורס נועד להעניק לתלמידים ידע, הבנה ויכולת ניתוח בהיבטים המשפטיים העיקריים החלים על פעולת השיווק, ובכלל זה: 1. להקנות לתלמידים ידע בסיסי במערכות הדינים החלות על פעולת השיווק בכלל והפרסום בפרט. 2. ללמד כיצד לתכנן קמפיינים פרסומיים או שיווקיים העומדים בכל דרישות הדין - ותוך פגיעה מינימלית בחופש הפעולה המסחרי הנדרש לצרכים שיווקיים. 3. היכרות עם הדין הישראלי ועם אלמנטים מרכזיים בדין המקביל בארצות הברית.

מבנה ציון הקורס

הציון במקצוע ניתן עבור בחינת סוף הקורס - 100% . הבחינה תכלול את כל חומר הלימוד במקצוע. הבחינה הינה במתכונת "ספרים פתוחים", כלומר כל חומר עזר מותר בשימוש.

תפוקת למידה

עם השלמת הקורס בהצלחה, הסטודנטים: 1. יכירו את עקרונות דיני הפרסום והשיווק; 2. יידעו לבחון את עמידתם בדין של מודעות, תשדירי טלוויזיה וקמפיינים פרסומיים אחרים; 3. ירכשו כלים לחשיבה ביקורתית ביחס לדין הקיים ולאכיפתו הלקויה.

שעות קבלת מרצה

לדרכי קשר עם המרצה ראו "הערות נוספות" בהמשך.

הערות נוספות

מקורות

כל החקיקה והפסיקה נכללת במאגר **נבו** העומד לרשות הסטודנטים בגישה ישירה מה"מרכז האישי" שלכם באתר המרכז. **החקיקה העיקרית תוצב עבורכם על מערכת המודל.**

כמו-כן, הסילבוס כולל קטעי עתונות העוסקים בנושאי הקורס **והמהווים חלק מרשימת הקריאה המחייבת לקורס**. קטעי העיתונות מקושרים בלינקים מהסילבוס.

ד. קבוצת פייסבוק

עקב חוסר הידידותיות של מערכת אתרי הקורסים (מודל), ובהמשך לנסיון מוצלח בשנים הקודמות ננהל לקורס גם קבוצת פייסבוק. **הקבוצה משותפת לשתי הכיתות הלומדות את הקורס – תלמידי משפטים ותלמידי מנהל עסקים / פסיכולוגיה.**

ההשתתפות בקבוצת הפייסבוק אינה חובה, כמובן, אבל מנסיון, היא תשפר את חוויית הלימוד. **המצגות של השיעורים יועלו בדף הפייסבוק, וזו הפלטפורמה בה יינתנו תשובות מרצה לשאלות לפני הבחינה.** יובהר כי גם מי שאינו משתמש בפייסבוק באופן שוטף מוזמן לפתוח חשבון ייעודי לצורך זה מבלי לנהל חיי פייסבוק מלאים. ניתן לייצר חשבון משתמש שעוקב אך ורק אחרי דף הקורס ואף בשם בדוי. הפייסבוק הוא בסך הכל פלטפורמה יעילה לדיונים ולעדכונים. כתובת הקבוצה:
[/www.facebook.com/groups/pirsum2023](https://www.facebook.com/groups/pirsum2023)

אנא הצטרפו.

פניות למרצה

ד"ר סומר נמצא במרכז כמעט בכל יום, ועומד לרשותכם בכל עת, בדרכים הבאות:

- לפגישה אישית – עדיף לתאם מראש, במייל אולם ניתן גם לנסות ללא תיאום במקרה הצורך. משרדי נמצא בבניין "מרצים 1", לא הרחק מלשכת נשיא המרכז.
- בדואר אלקטרוני אל: sommer@idc.ac.il. ניתן בימים אלו גם לתאם שיחת טלפון או זום ככל הנדרש.
- הכי טוב – לעניינים שאינם אישיים (הבהרות, שאלות על החומר או על השיעור, הצעות יעול) **קבוצת הפייסבוק היא דרך התקשורת המועדפת.** למה? כי כל תשובה שאני נותן שקופה לכולם, כי כך אני רואה מהתגובות אם מדובר בבעיה פרטית או במשהו שרלוונטי לרבים, וכי גם אתם תשיבו אחד לשני וזה ישפר את חוויית הלימוד שלכם ואת היכולות.

נוכחות

נוכחות - בהתאם לכללי המרכז הבינתחומי

בקורס **לא** יתנהלו הקלטות. המצגות של השיעורים יועלו לדף הפייסבוק של הקורס.

בהמשך ללקחים משנת הקורונה, לחלק מהשיעורים צולמו קטעי וידאו משלימים בהם ניתן לצפות אופליין במועדים הנוחים לכם. קטעי וידאו אלו מהווים חלק בלתי נפרד מחומר הלימוד (מופיעים בביבליוגרפיה)

אני מקווה שלא נזדקק לזום, אם נזדקק יבואו הודעות נוספות.

לנוחותכם מוצג תכנון סמסטריאלי מלא של הקורס, ייתכנו שינויים אך ננסה למעט בהם.

שיעור	תאריך	נושאים	פרקי ביבליוגרפיה
1	2-3.11.2022	מבוא לקורס תיאוריה של דיני צרכנות	פרק א

	הצגת הנפשות הפועלות		
פרק ב	הגדרת הטעיה בחוק מיהו "צרכן"?	9-10.11.2022	2
	הגדרת הטעיה		
פרקים ג - ד	הטעיה במחדל חובת גילוי אקטיבית	16-17.11.2022	3
פרק ה	דרישת המהותיות באיסור ההטעיה (חלק א)	23-24.11.2022	4
פרק ו	דרישת המהותיות באיסור ההטעיה (חלק ב)	30.11-1.12.2022	5
	גוזמה מסחרית		
פרק ז	טענות עובדיות השוואות	7-8.12.2022	6
	התמונה להמחשה בלבד		
פרקים ח, ט	עדויות והמלצות פרסום מחיר - חינם וקנה קבל	14-15.12.2022	7
	פרסום מחיר		
פרקים י, יא	הנחות ומבצעים אשראי וריבית	21-22.12. 2022	8
פרק יב	אותיות קטנות, תקנונים	28-29.12.2022	9
פרק יג	הגבלות התלויות במדיה	4-5.1.2023	10
פרק יד	היבטי קניין רוחני בפרסום	11-12.1.2023	11
פרקים טו, טז	לשון הרע, עוולות מסחריות תוכן שיווקי ופרסום סמוי	18-19.1.2023	12

רשימת קריאה

רשימה ביבליוגרפית – תשפ"ג

א. מבוא

חקיקה

חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 [עותק מעודכן של החוק הוצב על אתר הקורס, נא להביא חוק זה עימכם לכל שיעור]

עתונות

מיכל רז חיימוביץ, דמי ביטול גבוהים וחבילות לא קיימות: חשד כי אתרי התיירות הישראלים מפרים את חוק הגנת הצרכן **גלובס**

היועמ"שית נגד אמזון: כפופה לחוק הגנת הצרכן בישראל Ynet

**עיינו נא עיון כללי באתר של הרשות
להגנת הצרכן ולסחר הוגן – ובעיקר
במחיצות: הנחיות הממונה, מידע
לעוסקים, מידע לצרכנים**

סרטון השלמה 1: "חקיקה קוגנטית"

**סרטון השלמה 2: בעיות תיאורטיות
באסדרה צרכנית**

ב. הצגת הנפשות הפועלות

שלומי דונה, "שלחנו תלונה לארגוני
הצרכנים: איך טיפלו בנו" **YNET**

"תגובות ארגוני הצרכנים" **YNET**
(באותה כתבה)

**סרטון השלמה 3: פס"ד ג'ימס
ריצ'רדסון נ' יעיש**

**סרטון השלמה 4: הטעיה – רק טרום
חוזית.**

ג. הפרסום והצרכן – ואיסור ההטעיה

– כללי

חקיקה ופסיקה

חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981, סעיף 2.

FTC Policy Statement On Deception (רשות)

עתונות

עמיחי אתאלי, סלקום – הנקנסת הגדולה על פגיעה בצרכנים: 3.5 מיליון ש' **ידיעות אחרונות** 28.1.2017

שרה זלצר, "ונעבור לבית המשפט – על הטעיות בפרסומות" YNET

מירב קריסטל, "שופרסל נקנסה ב-450,000 ₪ על הטעיית צרכנית" YNET

ד. איסור ההטעיה – חלק שני – הטעיה במחדל וחובת הגילוי האקטיבי

חקיקה

חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981, סעיפים 2, 4

תקנות הגנת הצרכן (גילוי פרט מהותי לגבי נכס בידי נותן שירות), התשנ"ג-1993

תקנות הגנת הצרכן (חובת גילוי וחשיפה נאותה של מצרך מזון בפיקוח), תשע"ב-2012 (רשות)

תקנות הגנת הצרכן (חובת גילוי פרטים במכירת קרקע שאינה זמינה לבנייה), תשע"ז-2016 (רשות)

תקנות הגנת הצרכן (חובת גילוי משקל של מוצר), תשע"ה-2015 (רשות)

סרטון השלמה 5: גילוי פרט מהותי

ה. דרישת המהותיות באיסור ההטעיה – חלק א

חקיקה

חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981, סעיף 2(א)

פסיקה

תצ (חי') 16-08-3404_שני טל פרידמן נ' אסם השקעות בע"מ (ניתן ביום 22.8.2017) (רשות)

הנחיית הממונה על הגנת הצרכן בנושא הקטנת אריזות

1. דרישת המהותיות באיסור ההטעיה – חלק ב

חקיקה

חוק הגנת הצרכן, סעיף 2(א)

תקנות הגנת הצרכן (אחריות ושירות לאחר מכירה) התשס"ו-2006

FTC - Enforcement Policy Statement On U.S. Origin Claims (רשות)

עתונות

איתן מור, "שואב אבק גרמני, תוצרת קוריאה", YNET

יצחק דנון, "נדחה ערעור כרמל מזרחי על הרשעתה בהטעייה עקב הכיתוב על התוויות" גלובס

סרטון השלמה 6: תאריך תפוגה

סרטון השלמה 7: סעיף 20(א)

סרטון השלמה 8: אחריות ושירות לאחר מכירה

2. גוזמה מסחרית, טענות אובייקטיביות וסובייקטיביות, השוואות

כללי הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו (אתיקה בפרסומת בטלוויזיה) התשנ"ד-1994, 4, 16, 25, 26, 34, 42, 44-46 (קובץ בשם "כללי הרשות השניה על ביסוס ועובדות")

FTC Policy Statement Regarding Advertising Substantiation (רשות)

אורנה יפת, "פלאפון דורשת לפסול קמפיין של אורנג' בטענה להטעיה" YNET

ח. המלצות על מוצרים (endorsements)

כללי רשות השידור (תשדירי פרסומת והודעות ברדיו), התשנ"ג-1993, כלל 7(10)

כללי הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו (אתיקה בפרסומת בטלוויזיה), התשנ"ד – 1994, 36

עתונות

איגוד הקרדיולוגים תמך במזולה תמורת כסף הארץ – וואלה

אורנה יפת, "מפורסמים מפרסמים – לטוב ולרע" YNET

ט. פרסום המחיר – חינוך וקנה קבל

כללי הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו (אתיקה בפרסומת בטלוויזיה) התשנ"ד – 1994, כלל 38

אורנה יפת, YES הורידה את המילה במתנה מקמפיין המבצע YNET

י. פרסום המחיר המלא, מטבע ישראלי

חוק הגנת הצרכן, סעיפים 17א-17ז

תקנות הגנת הצרכן (מחיר ליחידת מידה), התשס"ח-2008

תקנות הגנת הצרכן (הצגת מחירי שירותים), תשע"ב-2012

תקנות הגנת הצרכן (כללים שונים לפרסום מחירי נכסים ושירותים), התשנ"א-1991

כללי הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו (אתיקה בפרסומת בטלוויזיה) התשנ"ד – 1994, 27

הנחיות הממונה על הגנת הצרכן בנוגע להצגת מחירים בעסקאות מכר מרחוק

אורנה יפת, אתר בוקינג.קום נקנס ב-2.5 מיליון שקל על הטעיית צרכנים **כלכליסט** 14.8.2017

FTC Guide Concerning Use Of The Word "Free" And Similar Representations

(רשות)

FTC Guides Against Deceptive Pricing (רשות)

עיתונות

דפנה לוצקי, "רק היום (וגם מחר)" הארץ (רשות)

יא. אשראי, ריבית (רק ככל שנלמד בכיתה)

תקנות הגנת הצרכן (מכירות, מכירות באשראי, מכירה מיוחדת, ועסקה ברוכלות), התשמ"ג-1983 (רק ככל שנלמדו בכיתה)

תקנות הגנת הצרכן (חישוב שיעור ריבית שנתי), התשמ"ד-1983 (רשות)

י.ב. אותיות קטנות ותקנונים

תקנות הגנת הצרכן (האותיות בחוזה אחיד ובתנאי הכלול במידע אחר המיועד לצרכן), התשנ"ה-1995

י.ג. רגולציה של מדיה ספציפית

1.1 הרשות השניה

חקיקה ופסיקה

כללי הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו (אישור מוקדם של תשדירי פרסומת) התשנ"ד – 1994
כללי הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו (אתיקה בפרסומת בטלוויזיה) התשנ"ד – 1994
כללי הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו (אתיקה בפרסומת בשידורי רדיו) התשנ"ד – 1994
כללי הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו (שבוע תשדירי פרסומת בשידורי טלוויזיה), תשנ"ב-1992

סרטון השלמה 9: [רגולציה של מדיית הרדיו](#)

2. שילוט חוצות

חקיקה ופסיקה

חוק העונשין, תשל"ז-1977, סעיף 214א
חוק הדרכים (שילוט), התשכ"ו – 1966 (רשות)
תקנות הדרכים (שילוט), התש"ם-1980 (רשות)
חוק עזר לתל אביב-יפו (שילוט), תשנ"ג-1992 (רשות)
ע"א 105/92 ראם מהנדסים קבלנים נ' עיריית נצרת עילית, פ"ד מז(5) 207 (רשות)

תהל פרוש, "זה מסחרי, זה מכוער, וזה מסוכן לנוסעים" **דה מרקר** 23.6.2006
יעל עברי-דראל, "האם יוסר הפרסום באיילון? תלוי את מי שואלים" **YNET** 15.10.2007 (רשות)
דוד הכהן, "הציבו שלטי דרכים ללא היתר ונקנסו ב-200 אלף שקל" **YNET** 6.2.2005 (רשות)
סרטון השלמה 10: [רגולציה של שילוט חוצות](#).

י.ד. קניין רוחני בפרסום

חקיקה ופסיקה

חוק הגנת כינויי מקור, תשכ"ה-1965 (רשות)

חוק עוולות מסחריות, תשנ"ט-1999 (רשות)

פקודת סימני מסחר (נוסח חדש), תשל"ב-1972 (רשות, מחייבת רק במידה שנלמדה בכיתה)

כללי הרשות השניה לטלויזיה ורדיו (אתיקה בפרסומת בטלויזיה) התשנ"ד – 26, 16, 1994

ע"א 8483/02 **אלוניאל בע"מ נ' אריאל מקדונלד** מחייב רק באופן שנלמד בכיתה

עא 3425/17 Societe des Produits Nestle נ' אספרסו קלאב בע"מ מחייב רק באופן שנלמד בכיתה

ת.א. (ת"א) 1249/93 עמינח נ' ספה ספורט בע"מ (רשות)

ע"א 4437/99 א.ד.י מערכות סטריאו ואזעקות לרכב נ' אפריל טקליין בע"מ, פ"ד נה(2) 232 (רשות)

ת.א. 1327/94 The Scotch Whiskey Association ואח' נ' אולמי חאן הדקל בע"מ (רשות)

טו. לשון הרע, עוולות מסחריות

חוק איסור לשון הרע (סעיפים יימסרו בהמשך) מחייב רק מה שנלמד בכיתה

חוק עוולות מסחריות (רשות)

ת"א 48511-07 קליין נ' פרופורציה פי.אם.סי בע"מ ואח' (רשות)

עא 3322/16 איי די איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל (מחייב רק באופן שנלמד בכיתה)

טז. פרסומת סמויה, פרסומת אגב
ותוכן שיווקי

חקיקה ופסיקה

חוק הגנת הצרכן, סעיף 7(ג).

כללי הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו
(אתיקה בפרסומת בטלוויזיה) 9, 9א
(רשות)

חוות דעת כלכלית של הרשות להגנת
הצרכן ולסחר הוגן בנושא פרסום סמוי
(רשות)